

TEMP

TIDSSKRIFT FOR HISTORIE

HOLBERG
BYRIVALISERING
SKRIFT
MODSTAND
ROMERRIGET
RELIGION
MUSIK
MAGT
SYGDOM



NATION BRANDING OG DEN LILLE HAVFRUE I EKSIL

Fortællingen om dansk modstand i Det Danske Råds udstilling ”Fighting Denmark” i London 1944

Marie Beukel Bak

“Small scale sabotage started quickly and an underground Press informed the population of German intrusions. The underground front was slowly built up. It grew steadily through the years and has now reached the proportions of an army.”¹ På størrelse med en hær – således blev den danske modstandsbevægelse beskrevet i forbindelse med Det Danske Råds (herefter Rådet) udstilling ”Fighting Denmark” i London i november 1944. Udstillingen skulle vise, hvordan danskere både hjemme og ude kæmpede på de allieredes side og dermed gjorde sig fortjent til allieret anerkendelse og status. Udstillingen kan ses som et tidligt eksempel på den grundfortælling, som forskere har identificeret i den kollektive danske erindring om besættelsen. Det er en samlende fortælling om et Danmark, der rejste sig og tog kampen op – aktiv som passiv – mod den nazistiske besættelsesmagt.² Udstillingen fungerer samtidig som en indgangsvinkel til at belyse udfordringerne i et eksilmiljø med både interne og eksterne gnidninger. Rådet agerede i eksilmiljøet i London, hvor det konkurrerede med andre eksilbevægelser og -regeringer om at fremhæve netop deres hjemlands modstandskamp og dermed opnå forståelse og anerkendelse. Dette arbejde tolkes her som *nation branding* – en form for *soft power* – hvor formålet er at styrke en nations fremstilling udadtil. Formålet med denne artikel er at undersøge, hvordan Rådet med udgangspunkt i udstillingen forsøgte at fremhæve både sig selv og den danske indsats, hvormed der var tale om både iscenesættelse og selviscenesættelse. Dette skete gennem en sammensmeltning af politiske, historiske og kulturelle elementer, så de besøgende både kunne læse om sabotageaktioner og se en skulptur af Den Lille Havfrue.

HISTORIOGRAFI

Selvom besættelsestiden er rigt udforsket og beskrevet, er Rådet i London først og fremmest behandlet i erindringslitteratur skrevet af tidligere aktive i Rådet. Det gælder blandt andre Terkel M. Terkelsen (ansat i det britiske udenrigsministerium), Emil Blytgen-Petersen (ansat i BBC og med i *Frit Danmark*-redaktionen og Sten de Hemmer

1 *Fighting Denmark* (brochure), 1, Bog 62, 151. Andet vedr. Storbritannien, 15. Danske i Storbritannien (herefter 151), Historisk Samling fra Besættelsestiden (herefter HSB). Jeg vil gerne takke Niels Wium Olesen for opmuntring og sparring ifm. udarbejde af artiklen. Derudover vil jeg gerne takke forskningsgruppen Denmark in Exile og de to anonyme kommentatorer for feedback.

2 Bryld og Warring: *Besættelsestiden*.

Gudme (ansat i det britiske udenrigsministerium og med i *Frit Danmark*-redaktionen).³ De bidrager i denne sammenhæng med et overblik over eksildanskerne og Rådets aktiviteter og ageren. I større samlede danske værker om besættelsestiden nævnes Rådet og dets arbejde kun i begrænset omfang, og værker som *Danmark besat. Krig og hverdag 1940-45* af Claus Bundgård Christensen, Joachim Lund, Niels Wium Olesen og Jakob Sørensen samt *Dansk udenrigspolitisk historie. Overleveren 1914-1945 og Kampen om Danmark 1933-45* af Bo Lidegaard bidrager særligt med den danske kontekst.⁴

Det danske eksilmiljø i London og forholdet mellem Danmark og de allierede – særligt Storbritannien – har været udgangspunkt for flere studier, bl.a. Jeremy Bennets undersøgelse af danskerne på BBC i *British Broadcasting and the Danish Resistance Movement 1940-1945* og Frank Esmann Jensens arbejde med de allieredes syn på Danmark i *Da fornuften sejrede*.⁵ I de senere år har Karen Gram-Skjoldager og Emil Eiby Seidenfaden beskæftiget sig nærmere med eksilmiljøet og selve Rådet, hvor særligt Gram-Skjoldager har haft blik for Rådets strategier og ageren, mens Seidenfaden har analyseret de danske journalister og deres virke i sammenspillet mellem eksilmiljø og værtsland.⁶ Begge understreger udfordringerne, begrænsningerne og konflikterne i både selve Rådet og det danske miljø. Det internationale eksilmiljø i London har været undersøgt i bl.a. antologien *Exile in London: The Experience of Czechoslovakia and the Other Occupied Nations, 1939-1945* og i Pavol Jakubecs artikler, hvori han analyserer de norske, tjekkoslovakiske og polske eksilregeringer og sammenspillet mellem dem.⁷ Med denne artikel er ønsket at indsætte den danske besættelsesfortælling og Rådets ageren i en større international kontekst og undersøge, hvordan Danmark blev iscenesat og brandet i det foranderlige og udfordrende eksilmiljø.

FORTÆLLINGEN – OG FREMSTILLINGEN – AF BESÆTTELSESTIDEN

(Ud)forskningen af besættelsestiden omfatter ikke kun den brede begivenhedsorienterede bearbejdning af perioden, men også den kollektive erindring af besættelsen. Såvel Claus Bryld og Anette Warring som Hans Kirchoff har beskæftiget sig med konstruktionen af en fælles fortælling om besættelsestiden i Danmark, som de kalder for hhv. 'besættelsens grundfortælling' og 'den store myte'.⁸ I denne fortælling ses krigen snarere i et nationalt end i et internationalt perspektiv, hvorfor fokus er på selve besættelsen

3 *Frit Danmark* var en dansksproget avis, som Rådet udgav i Storbritannien. Rasmus Mariager: "Blytgen-Petersen, Emil"; "Gudme, Sten de Hemmer"; "Terkelsen, Terkel M."; Terkelsen: *Denmark – Fight Follows Surrender*; *Særmelding fra London*; Blytgen-Petersen: "De Frie Danskes Virksomhed i Udlandet"; "Det danske Raad i London"; *Frie Danske i London*; Gudme: "Denmark: Hitler's Model Protectorate"; "The Danes in England"; "De danske i England".

4 Bundgård-Christensen m.fl.: *Danmark besat*; Lidegaard: *Dansk udenrigspolitisk historie; Kampen om Danmark*.

5 Bennet: *British Broadcasting*; Esmann Jensen: *Da fornuften sejrede*.

6 Gram-Skjoldager: "De sendte en dame"; "Strategisk selskabelighed"; Seidenfaden: "Gentlemen of the Press"; "Mobilized for Propaganda".

7 Geaney og Smetana (red.): *Exile in London*; Jakubec: "London 1940-1945"; "Together and Alone"; "Norwegian Internationalism".

8 Bryld og Warring: *Besættelsestiden*; Kirchoff: "Den store myte"; *Samarbejde og Modstand*.

frem for Anden Verdenskrig. Rammerne for fortællingen bliver derfor hhv. 9. april 1940 og 4.-5. maj 1945, men vægten lægges særligt på det sidste halvandet år af besættelsen. Fortællingen bærer præg af en udviskning mellem passiv og aktiv modstand, idet modstandsbegrebet bliver udvidet til ikke kun at inkludere egentlig modstand og sabotage, men også passiv modstand, hvormed mange flere kunne se sig selv som en del af modstanden – politikere såvel som den almindelige befolkning. Bryld og Warring pointerer, at den fortælling særligt blev skabt i befrielsessommeren, men at denne fortælling begyndte at tage form allerede under besættelsens sidste år.⁹

Denne besættelsesfortælling spillede en vigtig rolle i det, som Rådet selv kaldte sit propagandaarbejde.¹⁰ Propaganda er – og var – et omdiskuteret begreb med konkurrerende definitioner og negative konnotationer, men fjerner man den moralske bedømmelse, kan man ifølge mediehistoriker Philip M. Taylor definere propaganda som ”the *deliberate attempt to persuade people to think and behave in a desired way.*”¹¹ Propaganda er i dag overvejende blevet erstattet af nyere og mere neutrale begreber som *cultural diplomacy*, *public diplomacy*, *public relations* og *nation branding*, men de er præget af uenighed om definitioner og afgrænsninger, da der er en høj grad af overlap.¹² Særligt *nation branding* er et nyere begreb, og selvom det blev udviklet i slutningen af 1990’erne med fokus på eksport, bruges det nu i stigende grad som en tilgang i historiefaglige analyser, hvor det i *Nation Branding in Modern History* defineres som ”a deliberate, collective effort by multiple constituencies to generate a viable representation of a geographical-political-economic-social entity.”¹³ Ligesom diplomati-begreberne er der tale om en måde at udøve *soft power* på, hvor der arbejdes kommunikativt for at opnå bl.a. politisk indflydelse og påvirke omverdenens holdning.¹⁴ Hvor diplomati-begreberne ofte peger henimod en statslig involvering og en grad af udveksling eller interaktivitet, rummer *nation branding* både formelle og uformelle aktører som såvel afsender som modtager og er præget af envejskommunikation.¹⁵ Det handler om at iscenesætte nationen, der ligesom ”et brand er en samling af symboler, oplevelser og associationer som differentierer og positionerer en vare eller en service fra konkurrenterne.”¹⁶ For at opnå opmærksomhed og indflydelse skal nationen skille sig ud, og eventuelle negative forståelser skal overdøves ved at fokusere på de positive, om end det sker gennem historiske, kulturelle eller politiske elementer.¹⁷

Rådets forsøg på *nation branding* hænger tæt sammen med Rådets særlige

9 Bryld og Warring: *Besættelsestiden*, 41, 65-66.

10 Organisationsplan for Det danske Raad, februar 1942, 15A. Det danske Råd i Storbritannien, 15. Danske i Storbritannien (herefter 15A), HSB.

11 Se f.eks. Taylor: *Munitions of the Mind*, 6.

12 For diskussion af begreberne, se f.eks. Viktorian m.fl.: ”Introduction”; Gienow-Hecht: ”Nation Branding”; Welch: ”Cultural Propaganda”.

13 Gienow-Hecht: ”Nation Branding”, 756; Viktorian m.fl.: ”Introduction”, 1.

14 Hurn og Tomalin: *Cross-Cultural Communication*, 226; Viktorian m.fl.: ”Introduction”, 2.

15 Gienow-Hecht: ”Nation Branding”, 762; ”What Are We Searching For?”, 10; Viktorian m.fl.: ”Introduction”, 10-11.

16 Mordhorst og Østergaard: ”Indledning”.

17 Mordhorst: ”Nation-branding og nationalstaten”, 24.

position som en af værtslandet anerkendt eksilbevægelse – men vel at mærke ikke eksilregering. For en eksilbevægelse er særligt spørgsmål om repræsentation og legitimitet centrale, ligesom bevægelsen kan være udfordret af mange forskellige relationer som relationer internt i miljøet mellem individer eller grupperinger, mellem en nations forskellige eksilbevægelser, mellem værtslandet og eksilmiljøet, mellem forskellige nationale eksilbevægelser eller mellem hjemlandet og eksilmiljøet. De forskellige grupperinger har ikke nødvendigvis samme mål og ønsker, og særligt forholdet til værtslandet kan være præget af, at eksilet i høj grad sker på værtslandets nåde. Værtslandets legitimering er derfor vigtig, men samtidig kan de forskellige eksilbevægelser også være med til at legitimere hinanden.¹⁸

KILDEMATERIALE

Gennem adgang til en række digitale og fysiske arkiver har det været muligt at skabe et næsten komplet overblik over udstillingens opbygning og indhold. Det skriftlige kildemateriale er overvejende fra Rådets arkiv i Rigsarkivet samt fra Historisk Samling fra Besættelsestiden og omhandler planlægningen af udstillingen samt pjecer og materiale fra denne udstilling og andre arrangeret af Rådet. Ligeledes er den Rådets dansksprogede ugeavis *Frit Danmark* anvendt, ligesom der i Det Kgl. Biblioteks Billedsamling og Frihedsmuseets Fotoarkiv er fundet omkring 60 billeder af udstillingen i London og Bristol.¹⁹ Ved at sammenholde de udaterede udstillingsudkast har det været muligt at finde de nyeste, og disse er derefter blevet sammenlignet med plakatteksterne, som de er næsten enslydende med. Dermed kan kladderne bruges der, hvor plakaterne på fotografierne har været svære at tyde. Med en sådan rekonstruktion baseret på fotografier og kladdetekst tabes dog den helhedsoplevelse, der havde været mulig, hvis man havde oplevet udstillingen.

RÅDET OG EKSILMILJØET I LONDON

Med besættelsen af Danmark 9. april 1940 ændrede situationen sig også for danskere bosat i Storbritannien og britiske statsborgere med danske tilhørsforhold. Ønsket om at koordinere de danske kræfter ledte den 30. september 1940 til dannelsen af Rådet, der fungerede som demokratisk valgt organ for sammenslutningen ”De Frie Danske i Storbritannien og Nord-Irland” (ca. 3000 personer).²⁰ Rådets formål var ”Genoprettelsen af Danmarks Frihed og Selvstændighed,” og dets opgave handlede i høj grad om at ”forsvare og forklare” og dermed fjerne enhver forståelse af Danmark som en ”Ud-

18 Jakubec: ”Together and Alone”; Vasanthakumar: ”Exile Political Representation”.

19 Otte numre nåede på månedsbasis at blive udgivet på engelsk i 1942. Gudme: ”The Danes in Denmark”, 555; Ifm. Frihedsmuseets Fotoarkiv er følgende filtre brugt: Emne – Danske i Storbritannien – Det Danske Råd og andre danske organisationer i Storbritannien – Udstillinger – ”Fighting Denmark”, november 1944, mens der ifm. Det Kgl. Biblioteks Billedsamling er søgt efter emnet ”Dansk Propagandaudstilling i England”.

20 Bundgård Christensen m.fl.: *Danmark besat*, 290-1.

stillingsgenstand i det nazistiske Nyordningsvindue.”²¹ I starten var Rådet i opposition til den danske gesandt i Storbritannien, Eduard Reventlow, der forblev regeringstro – i hvert fald indtil den danske regerings underskrivelse af Antikomintern-pagten i oktober 1941, hvorefter han brød med regeringen og senere blev ærespræsident i Rådet.²² Dette forhold er et eksempel på, hvordan besættelsen, ifølge Gram-Skjoldager, førte til et opbrud i det danske internationale diplomati, hvormed diplomaterne nu også fik ”konkurrence fra en broget flok af erhvervsmænd, politikere, journalister, sømænd og modstandsfolk, der kappedes med diplomaterne og hinanden om at definere Danmarks internationale rolle og interesser under og efter krigen.”²³ I løbet af krigen kom flere danskere til Storbritannien, og det danske eksilmiljø kom til at bestå af mange forskellige aktører med forskellige ambitioner og varierende forhold til hinanden – og til værtslandet. Særligt de danske journalister var engagerede i den danske sektion af BBC og i forskellige dele af de britiske myndigheder samtidig med deres arbejde i Rådet.²⁴

Det var langt fra kun danskerne og Rådet, der ønskede at markere sig i London, som hurtigt blev samlingspunkt for en række eksilregeringer og -bevægelser, såsom den belgiske og tjekkoslovakiske regering.²⁵ London blev – med Jakubecs ord – ”a laboratory of exile politics,” hvor eksilregeringerne og -grupperne hver især agerede og forsøgte at styrke både deres egen og deres nationers position, bl.a. gennem arrangementer, udstillinger og engelsksprogede udgivelser, så der var konkurrence om værtslandets og de andre allieredes opmærksomhed.²⁶ Rådet stod bag initiativer, der strakte sig fra indsamling af penge til Spitfire-fly og driften af rekrutteringskontoret for danske frivillige til udgivelsen af ugeavisen *Frit Danmark* og forskelligartede møder, arrangementer, udgivelser og udstillinger, hvor temaerne inkluderede de danske højskoler, kongehuset og de danske søfarende.²⁷ Det handlede altså ikke kun om at fremvise modstandskampen, men også om at fremhæve kulturelle og historiske aspekter af Danmark.

RÅDET OG DANMARKS FORHOLD TIL VÆRTSNATIONEN OG DE ALLIEREDE

Rådet ønskede at sikre Danmark et omdømme som allieret nation, særligt hos værtslandet Storbritanniens politikere og befolkning, da forholdet hertil var vigtigt grundet landets rolle i krigen og den geografiske nærhed til Danmark. Det var derfor en sejr

21 Love for Sammenslutningen ”De Frie Danske i Storbritannien og Nord-Irland” 22. september 1943, 15A. HSB; Blytgen-Petersen: ”Det Danske Raad i London”, 554; Seidenfaden: ”Gentlemen of the Press”, 97.

22 Gram-Skjoldager: ”Strategisk selskabelighed”, 109.

23 Gram-Skjoldager: ”De sendte en dame”, 88.

24 Seidenfaden: ”Gentlemen of the press”; ”Mobilized for Propaganda”.

25 Conway og Gotovitch: ”Introduction”, 3.

26 Jakubec: ”Together and Alone”, 477; ”Norwegian Internationalism”.

27 F.eks. udgivelsen The Danish Council. Information Office: *Facts about Denmark*. Liste over udgivelser findes i Næsselund-Hansen: *Danmarks Ansigt*. Bundgård Christensen m.fl.: *Danmark besat*, 290-2; Sørensen: *For Danmarks Ære*, 39; Blytgen-Petersen: *Frie Danske i London*, 232.

for Rådet, da den daværende Lord Privy Seal²⁸, Clement Attlee, i forordet til Terkel M. Terkelsens *Denmark – Fight Follows Surrender* fra 1942 skrev, at Danmark var allierede ”in all but name.”²⁹ Denne anerkendelse kom bl.a. grundet de danske sømænd, der var sejlet til allierede havne frem for at vende hjem, da Danmark blev besat.

Det danske miljø i London var ikke det eneste danske eksilmiljø. Fra USA markerede særligt Henrik Kauffmann sig, ligesom der også befandt sig eksilmiljøer i f.eks. Stockholm. Fra begyndelsen havde Rådet alligevel en fordel i forhold til Kauffmann ved at være i en allieret hovedstad tættere på hjemlandet. Efter at regeringen den 29. august 1943 trådte tilbage, kunne det hævdes, at ingen formelt set repræsenterede Danmark, og handlingsrummet blev derfor større for dem, der konkurrerede om at hævde politisk lederskab.³⁰ Oprettelsen af Frihedsrådet i Danmark kort efter var derfor et tveægget sværd for Rådet i London. På den ene side var det opmuntrende, at hjemlandet tydeligere gjorde modstand mod besættelsesmagten, på den anden side mistede Rådet sin geografiske fordel og blev skubbet længere væk fra indflydelse.

Som krigen skred frem – og særligt med den danske regerings tilbagetræden 29. august 1943 – voksede ønsket om, at Danmark blev anerkendt som en allieret nation.³¹ Processen var langvarig, men i foråret 1944 accepterede både USA og Storbritannien ordlyden i en erklæring, der anerkendte Danmark som allieret i praksis, men Sovjetunionen afviste den.³² I stedet for en samlet udmelding udgav de vestlige allierede i juni 1944 drejebogen *The Civil Affairs Agreement*, hvori der stod, at Danmark skulle behandles som et venligsindet land, der havde været med til at yde modstand mod tyskerne, hvilket Lidegaard kalder en ”*de facto* anerkendelse af Danmark som allieret.”³³

TILRETTELÆGGELSE AF UDSILLINGEN

“This exhibition shows how the Danish underground movement and the Free Danes outside the borders of their country are fighting on the side of the Allies.”³⁴ Således beskrives udstillingens formål i de ca. 2000 udstillingsbrochurer, der blev produceret til fremvisningen i London. I kildematerialet diskuteres udstillingens timing ikke, men med formodninger om krigens snarlige afslutning handlede det formentlig om at understrege den danske og Rådets indsats, inden krigen sluttede – eller med Sten Gudmes ord ”at faa Billedet fæstnet” af ”den voldsomme Modstand hjemme.”³⁵

I første omgang ønskede Rådet at afholde udstillingen i det eksklusive stormagasin Selfridges på Oxford Street i London, men da det ikke var muligt, blev den i stedet sat op i Den Kgl. Københavnske Porcelænsfabriks (Royal Copenhagen Por-

28 Fra 1942 vicepremierminister.

29 Terkelsen: *Denmark*, 3.

30 Lidegaard: *Dansk udenrigspolitisk historie*, 581.

31 Jespersen: *Med hjælp fra England II*, 273.

32 Esmann Jensen: *Da fornuften sejrede*, 161.

33 Lidegaard: *Dansk udenrigspolitisk historie*, 579-81.

34 *Fighting Denmark* (brochure), 1, Bog 62, 15I, HSB.

35 Gudme: ”De danske i England”, 1466.

celain) udstillingslokale knap en kilometer derfra.³⁶ Bag udstillingen stod Rådets informationsudvalg, der bl.a. ”tilrettelægger og ko-ordinerer Raadets Propaganda (...)”.³⁷ Hovedarrangørerne bag udstillingens tilblivelse og dens fremvisning i London var redaktionssekretær Sven Ebbesen og redaktør Sten Gudme, der planlagde og koordinerede udstillingen i samarbejde med virksomheden City Display Productions, der også producerede udstillinger for andre eksilregeringer og -bevægelser.³⁸

I tilrettelægningsprocessen af udstillingen var flere forskellige titler i spil, såsom ”Danes at War”, ”Denmark Calling” og ”This (is) Denmark” – alle titler, hvor det nationale perspektiv blev betonet – men man endte med ”Fighting Denmark”. Dette var et udtryk, der blev populært efter at være brugt i Sovjetunionen, da Thomas Døssing i sommeren 1944 blev sendt dertil som repræsentant for Frihedsrådet.³⁹

UDSTILLINGEN I LONDON

I London var udstillingen åben fra den 16. til den 25. november 1944. Til åbningen deltog over 200 gæster, der udover den norske kong Haakon 7. også talte en række udenlandske ambassadører og ministre.⁴⁰ Til at holde åbningstalen havde man inviteret den britiske vicepremierminister Attlee, der erklærede:

I also feel I am entitled to say that when Free Denmark, the Free King, the Free Government and the Free Parliament express Denmark's desire to join the United Nations and have the same position as that of all of them, great and small, then I am certain that we shall all welcome Denmark, whose people have fought so bravely against the Enemy.⁴¹

Sådanne rosende tilkendegivelser fra allieret side var centrale for Rådet, og der var også lagt særlig vægt på at få netop britiske og allierede besøgende. Udstillingen var da også på engelsk, og i *Frit Danmark* blev det beklaget, at man ikke havde plads til at invitere så mange danske gæster – målgruppen var nemlig de allierede besøgende – og artiklen

36 Brev til Hr. Seal fra Sven Ebbesen 25. august 1944, Diverse vedr. Udstillinger (herefter DVU), 93, KVVU, IK, Rådet, RA.

37 Organisationsplan for Det danske Raad, februar 1942, 15A, HSB.

38 Blytgen-Petersen: ”Det Danske Raad i London”, 592; Brev til Christmas Møller fra Informationskontoret 19. oktober 1944. ”Fighting Denmark”, London. Korrespondance 1944-45 (herefter FD-K44-45), 93, Korrespondance m. v. vedr. udstillinger (herefter KVVU), Informationskontoret (herefter IK), Det Danske Råd i London (herefter Rådet), Rigsarkivet (herefter RA); ”How It's Done”, udateret. ”Fighting Denmark”, London, Diverse optegnelser, 1944 (herefter FD-DO44), 93, KVVU, IK, Rådet, RA.

39 Draft Plan for Danish Exhibition 16.-25. november 1944, udateret, 1, ”Fighting Denmark”, London, Forklarende tekst (udkast m. v.) 1944 (herefter FD-FT), 93, KVVU, IK, Rådet, RA; Lidegaard: *Kampen om Danmark*, 467; Hong: ”From Helpless Victim to Heroic Mass Resistance”, 536.

40 *Frit Danmark* 17.11.1944: ”Den festlige Aabning af Udstillingen 'Fighting Denmark'”.

41 *Fighting Denmark* (brochure), 6. Bog 62. 15I. HSB.

blev da også afsluttet med ordene ”Paa Gensyn i Old Bond Street med Deres engelske og andre allierede Venner!”⁴²

UDSTILLINGENS OPBYGNING: KONGEN OG FOLKET

Allerede når de besøgende nærmede sig udstillingen, kunne de se Dannebrog vaje, og de rigt udsmykkede vinduespartier var fyldt med citater, informationer og flere dannebrogsslag. Her blev de danske sømænds indsats fremhævet med citater af såvel den britiske udenrigsminister Anthony Eden som arbejdsminister Ernest Bevin. Sidstnævnte blev citeret med ordene: ”History will record that the spirit of the Danish seamen preserved the glorious tradition of Denmark and entitled them to rank amongst the heroes of this great struggle.”⁴³ Allerede ved indgangen blev historiske elementer fremhævet i fremstillingen af Danmark som en kæmpende nation med en lang, glørværdig fortid, og dette blev også understreget i teksten til et danmarkskort, hvor der stod ”Denmark, Europe’s oldest kingdom.”⁴⁴

Inde i selve udstillingslokalet blev der afspillet fædrelandssange for at skabe stemning.⁴⁵ Udstillingen var tematisk opbygget med fokus på forskellige aspekter af ’det kæmpende Danmark’ under overskrifter som ”Denmark’s Fighting Merchant Ships” og ”Denmark’s Freedom Council Directs Resistance”.⁴⁶ Til de forskellige overskrifter hørte en række af citater, fakta, opsummeringer og statistikker, der alle fremhævede den danske indsats. Netop fordi udstillingen var tematisk og ikke kronologisk, var det muligt at vægte tiden efter 29. august 1943 højest, mens de første tre år af besættelsen spillede en begrænset rolle med kort omtale af 9. april.

Rummets endevæg var domineret af en stor pop-ud plakat af den danske konge Christian 10. til hest, omgivet af danskere og med Kronborg i baggrunden, mens forgrunden var domineret af tyske soldater. Under overskrifterne ”A King and His People” og ”Unconquered though Captive” blev det beskrevet, hvordan kongen før besættelsen red ubeskyttet gennem byen, men at det nu havde ændret sig:

Since August 29th, 1943, the 74 years old monarch has virtually been a prisoner of the Germans. The Royal Guards were disarmed, and the King’s study bears the marks of German bullets. Although he is to-day prisoner, King Christian, as a symbol of Danish unity, wields more power in the hearts of his people than any Danish king before him.⁴⁷

42 *Frit Danmark* 10.11.1944: ”Vice-Premierminister Attlee aabner paa Torsdag den danske Udstilling Fighting Denmark”.

43 *Fighting Denmark Exhibition* at 6, Old Bond Street, London, W.1. 16-25 Nov., 1944, udateret, (udkast) (herefter *Fighting Denmark* (udkast)), 2, FD-FT, 93, KVV, IK, Rådet, RA.

44 *Fighting Denmark* (udkast), 1, FD-FT, 93, KVV, IK, Rådet, RA.

45 *Danmark* 10.11.1944: ”Vice-Premierminister Attlee aabner”.

46 *Fighting Denmark* (udkast), 4, FD-FT, 93, KVV, IK, Rådet, RA.

47 *Fighting Denmark* (udkast), 9, FD-FT, 93, KVV, IK, Rådet, RA.



Udstillingens vinduesparti, der var præget af rosende citater og Dannebrog. Foto: Frihedsmuseets Fotoarkiv.

Denne fremhævelse af Christian 10. er interessant, da kongen ligesom den danske regering inden dennes afgang i august 1943 advarede mod den sabotage, som udstillingen ellers hyldede. Selvom regeringen var udnævnt i kongens navn, fremhæver Lidegaard, at kongen formåede at forene sin støtte til regeringen med mindre symbolske markeringer vendt mod tyskerne.⁴⁸ Trods sin støtte til regeringen blev kongen et samlende symbol, og på plakaten er han også omgivet af sit folk. Han blev i teksten fremstillet som en fange og et offer for tysk aggressivitet, men samtidig var kongen også tyskerne

⁴⁸ Lidegaard: *Dansk udenrigspolitisk historie*, 503.



Udstillingen set fra indgangen. Forrest ses Den Lille Havfrue, mens endevæggen domineres af et billede af Christian 10. til hest. Foto: Frihedsmuseets Fotoarkiv.

overlegen – på plakaten er han bogstavelig talt hævet over tyskerne – og kongen blev her en form for symbol på den danske folkevilje og modstand mod den tyske besættelsesmagt ved også at være den eneste dansker nævnt ved navn i udstillingen. Kongen blev ikke genstand for kritik i udstillingen, men blev i stedet fremhævet som en leder og samlingsfigur. I *Denmark: Hitler's "model protectorate"* fra 1942, hvor Gudme kritiserer de danske politiske ledere, gik han endnu længere i sin rosende beskrivelse af kongen, da han skrev, at kongen stod som en så stærk og samlende figur, at selv "the Germans know that in King Christian they have their most dangerous opponent."⁴⁹

I modsætning til kongens dominerende rolle havde regeringen en meget begrænset rolle i udstillingens fremstilling af Danmark. På trods af at udstillingen dækkede hele besættelsen, blev regeringen kun omtalt med en kommentar om, at den i august 1943 "had to cease functioning."⁵⁰ Ligeledes blev ingen ministre eller politikere nævnt ved navn. Ligesom regeringen og politikerne frem til august 1943 passede de ikke ind i den modstandsfortælling, som udstillingen præsenterede. Der blev i stedet lagt vægt på modstandsbevægelsen, danske sømænd, folket og kongen – og de to sidstnævntes støtte til samarbejdsregeringen blev ikke nævnt. Udstillingen havde netop til formål at præsentere Danmark som en kæmpende nation, der fortjente allieret anerkendelse, og derfor var det begivenheder og handlinger, der støttede dette narrativ, der blev præsenteret.

Udstillingen præsenterede en bred forståelse af modstandsbegrebet, der

49 Gudme: *Denmark*, 54-57, 114-118.

50 *Fighting Denmark* (udkast), 11, FD-FT, 93, KVV, IK, Rådet, RA.

spændte fra aktiv sabotage til mere passive handlinger, og det inkluderede derfor langt størstedelen af den danske befolkning – kun de danske nazister stod udenfor – også de, der befandt sig uden for landets grænser. Fremstillingen med beskrivelser og billeder blev bundet sammen med rosende citater, oftest af ledende britiske politikere, der understregede den danske indsats og anerkendelsen af denne. Det sås bl.a. under overskriften ”The Danish Triumph”. Herunder blev de danske modstandsfolk rost med dette citat af Eden: ”We pay tribute to the leaders who organise those blows and to the gallant men who carry them out.”⁵¹ Sabotageaktioner rettet mod industri, skibe, telegraf- og telefonlinjer blev beskrevet, og det blev i udstillingsbrochuren understreget, at ”the fact that the R.A.F. have not found it necessary to visit Denmark more often must be taken as a tribute to the efficiency of the patriots.”⁵²

Ligeledes blev befolkningens passive modstand beskrevet i rosende vendinger: ”Active sabotage was supported by all forms of passive resistance. Everybody fought in his own cunning way, the worker, the telephone operator, the farmer, the Government official, the clerk, the errand-boy, the schoolgirl, the teacher, the journalist, and many others.”⁵³ Med denne brede forståelse af modstandsbegrebet skete der den udviskning mellem passiv og aktiv modstand, der er kendetegnende for besættelsens grundfortælling.⁵⁴ I udstillingen blev det også igen og igen fremhævet, at modstanden var en folkesag, bl.a. i omtalen af Folkestrejken i sommeren 1944, hvor der stod, at ”Copenhagen’s one million inhabitants went on a ”People’s Strike” as a protest against German measures.”⁵⁵ Her lagde udstillingen vægt på, at København var den første hovedstad til at rejse sig mod den tyske besættelsesmagt, og det blev beskrevet, hvordan folket byggede barrikader og ”burned the Swastika... and hoisted Allied flags.”⁵⁶ Ligeledes blev den danske indsats i forhold til evakueringen af både jøder og danskere fremhævet med beskrivelser som ”an outstanding humanitarian effort was made by the Danish people in getting the refugees to Sweden. All sections of the population helped.”⁵⁷ Der blev i udstillingen lagt vægt på centrale begivenheder – som Folkestrejken – der internationalt havde haft en vigtig rolle i at styrke Danmarks image under besættelsen.⁵⁸ Det gjaldt også fremhævelsen af de danske sømænd i allieret tjeneste, der også blev rost af britiske politikere – her igen med et citat af Eden fra 1944: ”Danish ships and Danish seamen have shared with the Merchant Navies of the Allies the perils at the sea [...] and so the Dannebrog rightly takes its place alongside the flags of the United Nations.”⁵⁹ Sådanne kommentarer var essentielle for Rådets fremstilling af Danmark som en allieret nation.

Kun enkelte stod uden for dette nationale modstandsfællesskab. Det gjaldt de

51 Fighting Denmark (udkast), 4, FD-FT, 93, KVU, IK, Rådet, RA.

52 Fighting Denmark (brochure), 2, Bog 62, 151, HSB.

53 Fighting Denmark (udkast), 8, FD-FT, 93, KVU, IK, Rådet, RA.

54 Bryld og Warring: *Besættelsestiden*, 8, 66; Bundgård m.fl.: *Danmark besat*, 158.

55 Fighting Denmark (udkast), 8, FD-FT, 93, KVU, IK, Rådet, RA.

56 Fighting Denmark (udkast), 8, FD-FT, 93, KVU, IK, Rådet, RA.

57 Fighting Denmark (udkast), 12, FD-FT, 93, KVU, IK, Rådet, RA.

58 Hong: ”From Helpless Victim to Heroic Mass Resistance”, 530; Næsselund-Hansen: *Danmarks Ansigt*, 23-24.

59 Fighting Denmark (udkast), 13, FD-FT, 93, KVU, IK, Rådet, RA.



Udstillingens venstre væg, der bar overskrifter som "Industrial Sabotage" og "Denmark's Freedom Council directs Resistance." Foto: Frihedsmuseets Fotoarkiv.

danske nazister, herunder "a special gang of Danish traitors, the Schalburg Corps," hvis formål var at vende danskerne mod "patriotic sabotage of German-working factories."⁶⁰ I udstillingen blev det dog også fremhævet, hvor lille denne gruppe var, da "no quesling was found to form a new government. In Denmark the Germans had to dissolve the Nazi Party in the midst of the occupation and to deport its "Fuhrer" to Germany."⁶¹ Dette var dog ikke korrekt, da partiet ikke var blevet opløst, og Frits Clausen, lederen af DNSAP, selv havde meldt sig til Østfronten efter valgnederlaget i marts 1943.⁶² Om fejlen var med vilje i forsøget på at understrege danskernes antinazistiske grundholdning eller skyldtes uvidenhed eller fejlinformation, vides ikke, men det er interessant, at det nævnes. Citatet var en del af afsnittet "Hitler's 'Model Protectorate'", hvor der blev lagt vægt på, at Danmark langt fra var det *showpiece*, som tyskerne havde håbet på at kunne fremvise.⁶³ Derimod blev det understreget, at Danmark – underforstået i modsætning til andre besatte lande – var så antinazistisk, at det nazistiske parti ikke havde kunne opnå nogen som helst form for magt eller indflydelse.

UDSTILLINGSGENSTANDE OG KULTURELLE SYMBOLER

Udover plancher og plakattekst inkluderede udstillingen også en række genstande, bl.a. den model af Aarhus, som RAF havde brugt ved instruktionen inden det luftbårne an-

60 Fighting Denmark (udkast), 10, FD-FT, 93, KVVU, IK, Rådet, RA.

61 Fighting Denmark (udkast), 11, FD-FT, 93, KVVU, IK, Rådet, RA.

62 Bundgård m.fl.: *Danmark besat*, 369.

63 Merrell: "Denmark, 1940-45".



Udstillingens højre side, hvor man bl.a. kan se et vikingeskib foran et moderne skib. Foto: Frihedsmuseets Fotoarkiv.

greb på Gestapo-hovedkvarteret i Aarhus ca. to uger tidligere.⁶⁴ Nogle af fotografierne fra udstillingen tydede på, at også tøj og strik, sendt til danskere i allieret tjeneste, og porcelæn fra fabrikken blev udstillet, hvilket dog ikke er nævnt i udstillingsudkastene.⁶⁵

Mere uventet for en udstilling om Danmarks modstandskamp var det, at der også var en skulptur af Den Lille Havfrue. I en artikel om udstillingen i *Frit Danmark* blev det kommenteret, at skulpturen ”for Englændere vist nok det bedste Udtryk for deres Opfattelse af Begrebet Dansk.”⁶⁶ Med skulpturen blev der spillet på briternes associationer til dansk kultur, og dette var med til at skabe en bredere – både kronologisk og tematisk – fortælling om danskerne. Skulpturen blev ikke nævnt i planlægningen af udstillingen, og det er derfor usikkert, hvorfor den var der – måske en idé i sidste øjeblik? Selvom fotografierne fra udstillingerne er sort-hvide, er det alligevel klart, at de rød-hvide farver var gennemgående for udstillingen og ligeledes var med til at betone dansk kultur og tradition. Dannebrog dekorerede vinduespartierne, ligesom plakaterne for udstillingen var holdt i disse farver, og ved den senere udstilling i Bristol blev de kongelige gæster modtaget af to unge kvinder i nationaldragter, der overrakte dem røde og hvide nelliker.⁶⁷

64 Blytgen-Petersen: ”Det Danske Raad i London”, 592; *Frit Danmark* 24.11.1944: ”Jagerpilot fra Aalborg-Togt besøger ’Fighting Denmark’”.

65 Billede uden nummer (billede med strikketøj og porcelæn), november 1944, FD-U, FF, NS.

66 *Frit Danmark* 17.11.1944: ”Som en Dansker ser Udstillingen”.

67 Visit the Exhibition, udateret. FD-DO-44. 93. KVV. IK. Rådet. RA; *Frit Danmark* 16.3.1945, ”’Fighting Denmark’ i Bristol”; Gruppe i folkedragter og med porcelæn, 1945, Billeder, Samlinger, Historisk Kronologisk Samling, Danmark, 1940-1945, DKBB.

Plakaterne anvendte også kulturelle symboler. En af plakaterne viste et billede af et vikingskib til søs – med et moderne skib i baggrunden – og vikingesymbolikken blev her brugt i beskrivelsen af de danske sømænds indsats.⁶⁸ Ligesom havfruen spillede vikingskibet på briternes kulturelle og historiske opfattelse af danskerne, en forståelse, som også briterne selv spillede på. Ved sammenkomsten i The Anglo-Danish Society 18. februar 1941, hvor Rådet blev præsenteret for den britiske offentlighed, udtalte Financial Secretary to the Treasury, Harry Crookshank, at England jo før i tiden havde været genstand for invasioner, og at ”vi har alle i dette Land noget af Deres blod i os.”⁶⁹ Her blev vikingeinvasionerne altså ikke set som noget negativt, men i stedet symboliserede de en fælles fortid, der bandt de to lande sammen.

VISNING AF UNDERGRUNDSFILM

Som en del af udstillingen blev den ca. 9 minutter lange film *Denmark Fights for Freedom* vist.⁷⁰ Filmen, der blev beskrevet som en undergrundsfilm, var en samling af illegale filmklip af sabotageaktioner i Danmark, som danskeren Ole Lippmann, der var britisk major, smuglede til Storbritannien i sommeren 1944. Netop filmens rodede tilblivelse er med til at understrege, at de allierede nationer ikke var en enhedsaktør, men derimod havde forskellige ønsker og planer for den danske indsats. Ifølge Lippmann afleverede han i første omgang filmstrimlerne til Special Forces i London, men tog dem efterfølgende tilbage og afleverede dem i stedet til amerikanerne, hvilket briterne ikke brød sig om. Lippmann beskrev også, at han af Kauffmann fik at vide, at filmen ”havde været kolossal hjælpsom i arbejdet i USA på at forklare amerikanerne, at Danmark ikke blot var Hitlers tamme kanariefugl.”⁷¹ Fra amerikansk side blev filmen udsendt til en lang række lande, og den blev efter udstillingen også anvendt som nyhedsfilm i biografer i Storbritannien.⁷² Ligesom andre fremstillinger var filmen præget af klare til- og fravalg, og filmen viste især klip fra sabotageaktioner. Kongen roses også, og i filmen beskrives det, at hverken regeringen eller kongen ville forhandle med tyskerne, ligesom der lægges vægt på Augustoprøret og den politiske respons, inden den engelske speaker slutter med ordene ”the spirit of Denmark lives on.”⁷³ I filmen ses tydeligt den grundfortælling om besættelsen og det kæmpende Danmark, som udstillingen også som helhed gav udtryk for. Ligeledes understregede filmens tilblivelse og nyhedsværdi også nogle af udfordringerne ved eksilet, hvor kommunikationen til og fra hjemlandet var besværliggjort.

68 At der netop var tale om et vikingskib, blev fastslået i beskrivelsen af, hvordan udstillingen skulle sættes op. Draft of the Fighting Denmark Exhibition 1944, 4, FD-FT, 93, KVV, IK, Rådet, RA.

69 Blytgen-Petersen: ”Det Danske Raad i London”, 546.

70 *Frit Danmark* 24.11.1944: ”Udstillingen Fighting Denmark”.

71 Brev fra Ole Lippmann vedr. filmen ”Denmark Fights for Freedom” 4. maj 1992, Andet vedr. illegalt materiale, 03A. Dansk illegal presse, 03. Illegal Presse, HSB.

72 Næsselund-Hansen: *Danmarks Ansigt*, 26.

73 ”Denmark Fights for Freedom”, 1944. Danmark på Film. <https://www.danmarkpaafilm.dk/film/denmark-fights-freedom> (20.2.2024).

UDSTILLINGEN RUNDT I LANDET

Ambitionen var fra begyndelsen, at udstillingens elementer skulle kunne foldes sammen og transporteres rundt. Fra London flyttede udstillingen videre til Newcastle, hvor den åbnede den 5. december 1944 med omkring 200 gæster og en åbningstale af den danske-jødiske juraprofessor Stephan Hurwitz, der var flygtet fra det besatte Danmark. Hurwitz fremhævede de danske sømænds indsats og kritiserede – uden at nævne regeringen ved navn – det 'officielle Danmark':

Det danske Folk havde samme Vilje som alle andre frie Nationer til at forsvare sin Frihed. Men ved List og Vold blev det berøvet enhver fair Chance til at manifestere denne sin Vilje gennem en formelig Krigserklæring [...] Overrumplet og undertrykt, bedraget ved falske Løfter har det danske Folk maattet føre sin haarde og blodige Kamp Side om Side med de allierede Nationer uden selv at være formelt anerkendt som Allieret.[...] Men bortset fra et helt ubetydeligt Antal Quislinger – mindre end i noget andet okkuperet Land – har alle som een med Væmmelse vendt sig fra nazistisk Mentalitet og nazistiske Metoder.⁷⁴

I marts 1945 nåede udstillingen sit sidste planlagte stop i Bristol, hvor den var åben i dagene den 12.-21. marts 1945, og dagen efter åbningen blev udstillingen besøgt af enkedronning Mary og prinsesse Mary.⁷⁵

PLANERNE OM EN VERDENSOMSPÆNDENDE UDSSTILLING

Planerne var egentlig større endnu, og der var forsøg på at få udstillingen til flere britiske byer. I slutningen af november 1944 blev der udarbejdet et budgetudkast, hvis udstillingen inden maj skulle forbi Newcastle, Edinburgh, Glasgow, Liverpool, Manchester, Leeds, Sheffield, Birmingham, Cardiff og Bristol, men det blev som nævnt kun til Newcastle og Bristol.⁷⁶ Rådets økonomi var ikke til at sende udstillingen alle stederne hen, og Gudme skrev derfor til det britiske Ministry of Information i håbet om at opnå økonomisk støtte, men blev afvist, da udstillingens fokus var for smalt.⁷⁷ Der var en modsætning mellem det britiske ministerium, som gerne ville have bredere udstillinger om andre landes kultur og "general way of life," mens Rådet arbejdede for deres modstandsudstilling, men samtidig var der en bevidsthed i Rådet om, at en bredere udstilling måske ville få et større publikum i provinsbyerne.⁷⁸

74 *Frit Danmark* 8.12.1944: "Et stærkt Folks Kamp under ulige Vilkaar".

75 *Frit Danmark* 9.3.1945: "'Fighting Denmark' i Bristol fra Mandag"; 16.3.1945: "'Fighting Denmark' i Bristol".

76 Danish Council Exhibition "Fighting Denmark" (budget) 21. november 1944, FD-DO44, 93, KVV, IK, Rådet, RA.

77 Brev til Ministry of Information fra Sten Gudme 8. december 1944, FD-K44-45, 93, KVV, IK, Rådet, RA.

78 Brev til Mr. Moltesen fra Informationsudvalget 24. januar 1945, FD-K-44-45, 93, KVV, IK, Rådet, RA.

Ambitionerne sluttede heller ikke ved landets grænser, og der blev også udarbejdet et budgetudkast til, hvis udstillingen skulle vises i f.eks. USA, Sydamerika, Sydafrika, Egypten, Iran, Frankrig og Belgien.⁷⁹ Det er usikkert, om alle landene blev kontaktet, men der var i hvert fald kontakt til danske råd i Egypten, Argentina og New Zealand, der alle takkede nej. Om det skyldtes økonomi, manglende interesse eller andre hensyn, fremgår ikke af kildematerialet.

Afvisningerne kan måske hænge sammen med en form for udstillingstræthed, da det ikke kun var danskerne, der stod bag sådanne udstillinger. I et brev til Sven Ebbesen om et muligt stop i Manchester skrev svarede forretningsmand og medlem af Rådet i Manchester Niels Sejrup, at det britiske folk var blevet trætte af disse udstillinger:

From all enquiries made, I find there have been so many exhibitions of one kind and another relative to the war and it efforts also to enlist the understanding of the people on this side, that the public have got tired of these exhibitions and unless there is something really outstanding and spectacular (quite apart from the nationals of the various countries who always imagine their country is the only one that really matters) exhibitions, on the whole, are tiresome affairs nowadays.⁸⁰

Hvor Sejrup var kritisk over for flere udstillinger, fremhævede han i stedet undergrundsfilmene og dens muligheder for at ramme et bredere og større publikum. Han mente også, at den fungerede bedre som underholdning og nok ville efterlade et bedre indtryk hos det britiske publikum.⁸¹

INTERNATIONAL UDS STILLINGSIVER

Udstillingerne begrænsede sig ikke kun til Storbritannien. Rundt om i Europa blev der i krigens sidste år arrangeret flere udstillinger om det kæmpende Danmark, som *Frit Danmark* rapporterede om. Det gjaldt i hvert fald Paris og Marseilles i Frankrig, Reykjavik og Akureyri i Island, Stockholm i Sverige og Helsingfors i Finland.⁸² I Stockholm åbnede udstillingen "Danmark i Dag" allerede i sommeren 1944, og på åbningsdagen 11. juli sprang en bombe placeret af den svensk-danske Arne Bjørn Jensen, der var i mod danskerne modstand mod Tyskland. Om det var dette, der skabte stor interesse, eller om det var fremvisningen af de mange illegale blade og billeder fra det be-

79 Danish Council Exhibition "Fighting Denmark." Showing the Exhibition abroad, 20. november 1944, FD-DO-44, 93, KVVU, IK, Rådet, RA.

80 Brev til Sven Ebbesen fra Niels Sejrup 9. november 1945, FD-K44-45, 93, KVVU, IK, Rådet, RA.

81 Brev til Sven Ebbesen fra Niels Sejrup 9. november 1945, FD-K44-45, 93, KVVU, IK, Rådet, RA.

82 *Frit Danmark* 21.7.1944: "Schalburgtage i Stockholm"; 1.12.1944: "Dansk Udstilling i Helsingfors"; 4.5.1945: "Den danske Udstilling i Marseille"; 18.5.1945: "'Danmark kæmper' aabnet i Reykjavik"; 1.6.1945: "'Danmark kæmper' i Akureyri".

satte Danmark, der trak publikum til, er uvist, men omkring 50.000 mennesker nåede at besøge udstillingen i den måned, den var i Stockholm.⁸³

I Paris arrangerede den frie danske bevægelse i Frankrig udstillingen ”Dane-mark lutte pour sa liberté”, der blev vist i lokaler på Champs Elysées fra den 15. marts til den 1. april 1945, og her kunne *Frit Danmark* berette om 30.000 gæster i løbet af de 14 dage.⁸⁴ Journalist Erling Bjøl, der befandt sig i Paris, mente blandt andet, at den store interesse kunne skyldes, at franskmændene i fire år selv havde været besat og savnet informationer fra andre lande.⁸⁵ I Marseilles var interessen også stor, da udstillingen åbnede i slutningen af april, og her nåede omkring 18.000 gæster forbi.⁸⁶

EFTER BESÆTTTELSEN – FRIHEDSRÅDETS UDSSTILLING

Kort efter besættelsens ophør åbnede også i Danmark en udstilling om den danske modstand med titlen ”Det kæmpende Danmark” – her arrangeret af Frihedsrådet.⁸⁷ Udstillingen åbnede den 21. juli 1945 i Frimurerlogens lokaler, der tidligere havde været hovedkvarter for Schalburgkorpset.⁸⁸ Udstillingsbrochuren beskrev, hvordan udstillingen skulle oplyse den danske befolkning om modstandsbevægelsens arbejde og dermed ”belyse den kamp, som aldrig gjaldt personlige eller politiske Formaal, men kun det ene: at gøre Danmark til et frit Land, hvor det atter var værd at leve.”⁸⁹ Selvom begge udstillinger altså handlede om den danske modstand, og begge var tematisk opbygget med fokus på årene 1943-1945, adskilte selve indholdet i de to udstillinger sig. Frihedsrådets udstilling var skabt i en anden kontekst og med et andet formål – i denne udstilling var krigen afsluttet, og publikum var danskerne, der skulle lære om den heroiske modstandsbevægelses indsats og oplevelser.⁹⁰ Besættelsen blev her i højere grad præsenteret som en militær konflikt med vægt på den aktive og væbnede modstand, og det kom tydeligt til udtryk i udstillingen, der fokuserede på våbenmateriel.⁹¹ Modstandsbegrebet var her mere snævert end i ”Fighting Denmark,” hvor også den passive modstand blev fremhævet over for det britiske publikum, da det handlede om at vise den bredest mulige danske opbakning til modstanden.

RÅDETS FORTÆLLING OG NATION BRANDING

Rådets udstilling er et eksempel på grundfortællingen om besættelsestiden, hvor den samlende danske modstand rejste sig mod den nazistiske besættelsesmagt – her rettet

83 *Frit Danmark* 21.7.1944: ”Schalburgtage i Stockholm”; 18.8.1944: ”50.000 paa den danske Udstilling”.

84 *Frit Danmark* 23.3.1945, Erling Bjøl: ”Stor Interesse i Paris for Danmarks Kamp”; 9.3.1945: ”Dansk Udstilling i Paris”.

85 Billede af udstillingen i Bjøl: *Set i bakspejlet*, 97.

86 Næsselund-Hansen: *Danmarks Ansigt*, 92.

87 Grundlaget for Frihedsmuseet i dag. Lundbak: ”Frihedsmuseet i sin kontekst”, 595.

88 Kjeldbæk m.fl.: *Frihedsmuseet*, 43.

89 Brochure. Frihedsraadets Udstilling *Det kæmpende Danmark*, Juli-august 1945, 1, 35A, Modstandsbevægelsen, 35, Befrielsen, HSB.

90 Kjeldbæk m.fl.: *Frihedsmuseet*, 44.

91 Bundgård Christensen m.fl.: *Danmark besat*, 698-700.

mod et allieret og britisk publikum i eksilmiljøet. I modsætning til grundfortællingen i en hjemlig dansk kontekst handlede det med udstillingen ikke om en fælles national erindring, men i stedet om at opnå anerkendelse for den danske indsats og modstand. De danske politikere havde her ikke samme rolle i fortællingens udformning, og det 'officielle Danmark' og dens politikker blev derfor omgået med overvejende tavshed fremfor at blive inkorporeret som et eksempel på passiv modstand i en fælles harmoniseret erindring. Derfor blev begivenheder som underskrivelsen af Antikomintern-pagten og den danske indrømmelsespolitik ikke nævnt, og vægten blev i stedet lagt på folket, modstandsfolkene og de danske sømænd og frivillige i allieret tjeneste. Vægtningen var ligeledes på det sidste halvandet år, hvormed man kunne fremhæve begivenheder som Augustoprøret i 1943, Folkestrejken i 1944, modstandsaktioner og RAF-angrebet på Gestapos hovedkvarter i Aarhus i 1944. Begivenheder som Folkestrejken i 1944 havde opnået international opmærksomhed og anerkendelse, og derfor var det i forbindelse med Rådets *nation branding* vigtigt at arbejde videre med disse begivenheder og dermed (videre)udvikle den positive fortælling om det kæmpende Danmark og den danske antinazistiske grundholdning.⁹² Branding af en nation handler om at skille sig ud – gennem implicite og eksplicite sammenligninger – og det skete i Rådets udstillingen netop med fremhævelsen af danskernes holdning til nazismen. På en af plakaterne var det fremhævet, at der i Danmark ikke var fundet en quisling, hvormed danskerne blev fremhævet på bekostning af nordmændene.

Samtidig arbejdede Rådet også med kulturelle og historiske symboler for at fremhæve Danmark, og ved at flette bl.a. Den Lille Havfrue, vikingeskibet og Dannebrog ind i udstillingen om det kæmpende Danmark blev der skabt en langt større fortælling om Danmark som en stolt nation med en gammel og glørværdig historie og om et folk, der på trods af sin størrelse tog kampen op mod nazismen. Denne brug af kulturelle og historiske symboler var ikke en unik dansk tilgang, men blev også brugt af bl.a. tjekkosloakkerne, der i deres *nation branding* ligeledes brugte kulturelle elementer. De ønskede særligt at fremstille sig som en samlet nation – både indadtil og udadtil – og forsøgte også samtidig at lægge afstand til tysk kultur og historie.⁹³

Udstillingen "Fighting Denmark" var en af de mange strategier, som Rådet anvendte i deres arbejde med at brande Danmark – og sig selv. Udstillinger som denne fungerede godt som iscenesættelsesværktøj, og også de andre eksilbevægelser og -regeringer arrangerede udstillinger rettet mod et allieret publikum. Rådets udstilling kunne som nævnt foldes sammen og sendes rundt, og selvom dette ikke viste sig så succesfuldt som håbet, var det et forsøg på at nå et størst muligt britisk publikum. Udover engelsksprogede udstillinger blev der også udgivet engelsksprogede bøger og pjecer, der ligeledes var envejskommunikation, og som netop peger henimod arbejdet med *nation branding*. Aktørerne i eksilmiljøet vekslede også mellem at kalde arbejdet for *publicity*, *goodwill*, informationsarbejde, propaganda og oplysningsvirksomhed, men begrebet *nation branding* fungerer netop som en linse til at analysere Rådets arbejde,

92 Hong: "From Helpless Victim to Heroic Mass Resistance", 530.

93 Harrison: "Anything that is dear to their hearts", 219-220.



Formand for Rådet John Christmas Møller og britisk vicepremierminister Clement Attlee, der holdt åbningstalen. Foran dem ses RAF's model over Århus. Foto: Frihedsmuseets Fotoarkiv.

da det som historisk tilgang er tidløst og ikke skelner mellem opfattelser af den 'dårlige' propaganda og det 'gode' diplomati, som har udviklet sig igennem 1900-tallet.⁹⁴ Gunnar Næsselund-Hansen, der var journalist i Stockholm tilknyttet først Ritzaus Bureau og senere Dansk Pressetjeneste, understregede i *Danmarks Ansigt* fra 1946, at det for eksilbevægelserne ikke kun handlede om at fremvise den danske modstand, men også at knytte den til "de Lærdomme om Danmark som et Demokratiets Foregangsland, man før Krigen havde udbredt i fremmede Lande."⁹⁵ Det handlede i høj grad om at skabe en samlet fortælling om det frihedselskende og demokratiske gamle danske folk.

Rådets udstilling handlede heller ikke kun om at *brande* Danmark, men også om at placere og legitimere sig selv som en central spiller i eksilmiljøet. Rådets arbejde er netop svært at definere – de repræsenterede på demokratisk vis De Frie Danske i Storbritannien, var ikke statslig eller på anden vis forbundet til regeringen (Reventlow blev først medlem efter sin afgang som gesandt), men ønskede at repræsentere det 'egentlige' Danmark og navigerede samtidig i et foranderligt eksilmiljø. Derfor arbejdede Rådet igennem hele krigen på at gøre opmærksom på sin egen rolle og betydning, særligt mod krigens afslutning, hvor Rådet mistede indflydelse, og udstillingen kan derfor også tolkes som udtryk for en form for afmagt.⁹⁶ Med udstillingen fremhævede Rådet sin egen indsats som organisator, initiativtager og koordinator, og samtidig

94 Se f.eks. Blytgen-Petersen: "Det Danske Raad i London"; Næsselund-Hansen: *Danmarks Ansigt*.

95 Seidenfaden: "Gunnar R. Næsselund"; Næsselund-Hansen: *Danmarks Ansigt*, 76.

96 Gram-Skjoldager: "Strategisk selskabelighed", 122.

var udstillingens gæster med til at understrege Rådets position i eksilmiljøet. Ikke kun værtslandet var repræsenteret med bl.a. enkedronningen og vicepremierministeren, men også andre eksilbevægelser og -regeringer deltog, heriblandt den norske konge, Haakon 7., bror til den danske konge.

Hvorvidt udstillingen blev en succes i forhold til både publikumsbesøg og iscenesættelsen af Danmark, er svært at vurdere – der er ikke fundet information om besøgstal eller stor omtale i de britiske medier. Billederne i arkiverne kommer dog fra en række forskellige bureauer, hvilket tyder på, at der var flere fotografer til stede. Citatet fra Attlees åbningstale, hvor han gav udtryk for, at han bestemt regnede med, at Danmark ville blive optaget blandt de Forende Nationer, blev af Rådet set som en kulmination på dets kamp for anerkendelse.⁹⁷ Det er derimod tvivlsomt, om modstandsbevægelserne og Frihedsrådet hjemme i Danmark så nogen værdi i udstillingen, der ikke nævntes i de illegale blade.

KONKLUSION

Med udstillingen "Fighting Denmark" forsøgte Rådet i London at opnå allieret anerkendelse for den danske indsats ved at fremstille danskerne som en samlet enhed, der rejste sig mod den nazistiske besættelsesmagt. Det kom ikke kun til udtryk i udstillingens plakattekst, men også i de til- og fravalg, der blev foretaget i planlægningsprocessen. Her blev der tydeligt lagt vægt på begivenheder, der viste danskernes modstand mod besættelsen, og kongen kom til at spille en central rolle som symbol på den danske folkevilje. Udstillingens fortælling blev derigennem et eksempel på den grundfortælling, der gennemsyrrer den danske kollektive erindring om besættelsetiden, og som er en harmoniseret konsensusfortælling, hvor det danske folk trådte sammen og rejste sig mod besættelsesmagten ved at yde aktiv såvel som passiv modstand. I London var fortællingen styret af Rådet, og de hjemlige politikere var derfor ikke med at udvikle fortællingen på samme måde, som de var i Danmark, og fortællingen inddrog derfor ikke på samme måde politikere og regeringen i narrativet.

Udstillingen skal også ses i lyset af Rådets øvrige arbejde med at brande Danmark for at opnå allieret anerkendelse af Danmark og – allerhelst – Danmarks optag blandt de allierede nationer. Selvom "Fighting Denmark" havde et snævert fokus på den danske modstand, spillede kulturelle og historiske elementer en vigtig del af fortællingen om den danske nation, og i andre af Rådets fremstillinger og arrangementer blev der ligeledes præsenteret en bred fortælling om Danmark. Udstillingen var en iscenesættelse af Danmark og et forsøg på offentlig meningspåvirkning, men samtidig var den også en selviscenesættelse af Rådet og dets arbejde i eksilmiljøet i London.

97 *Fighting Denmark* (brochure), 6, Bog 62, 15I, HSB.

LITTERATURLISTE

UTRYKT MATERIALE – UPUBLICERET

- Det Kgl. Biblioteks Billedsamling (DKBB), Digitale Samlinger, Historisk Kronologisk Samling, Danmark, 1940-1945, Gruppe i folkedragter og med porcelæn, 1945. <http://www5.kb.dk/images/billed/2010/okt/billeder/object2059917/da> (10.10.2024).
- Historisk Samling fra Besættelsestiden (HSB), 03. Illegal presse, 03A. Dansk illegal presse, Andet vedr. illegalt materiale, Brev fra Ole Lippmann vedr. filmen ”Denmark Fights for Freedom” 4. maj 1992.
- Historisk Samling fra Besættelsestiden (HSB), 15. Danske i Storbritannien, 15A. Det danske Råd i Storbritannien, Love for ”De frie Danske” 22. september 1943; Organisationsplan for Det danske Raad, februar 1942.
- Historisk Samling fra Besættelsestiden (HSB), 15. Danske i Storbritannien, 15I. Andet vedr. Storbritannien, Bog 62. *Fighting Denmark* (brochure).
- Historisk Samling fra Besættelsestiden (HSB), 35. Befrielsen, 35A. Modstandsbevægelsen efter befrielsen, Brochure, Frihedsraadets Udstilling *Det kæmpende Danmark*, juli-august 1945.
- Nationalmuseets samlinger (NS), Frihedsmuseets Fotoarkiv (FF), Danske i Storbritannien, Det danske Råd og andre organisationer i Storbritannien, Udstillinger, ”Fighting Denmark”, november 1944 (FD-U). <https://samlinger.natmus.dk/assetbrowse?category=FHM+~+Emne+~+Danske+i+Storbritannien+~+Det+danske+R%C3%A5d+og+andre+danske+organisationer+i+Storbritannien+~+Udstillinger,FHM+~+Emne+~+Danske+i+Storbritannien+~+Det+danske+R%C3%A5d+og+andre+danske+organisationer+i+Storbritannien+~+Udstillinger+~+%22Fighting+Denmark%22%2C+november+1944> (10.10.2024).
- Rigsarkivet (RA), Det Danske Råd i London (Rådet), Informationskontoret (internt underordnet arkiv) (IK), Korrespondance m.v. vedr. publikationer og udstillinger (1941-1945) (KVU), pakke 93.

TRYKT MATERIALE

- Bennett, Jeremy: *British Broadcasting and the Danish Resistance Movement 1940-1945. A Study of the Wartime Broadcasts of the BBC Danish Service*, Cambridge: Cambridge University Press, 1966.
- Bjøl, Erling: *Set i bakspejlet. Erindringer fra 30'erne, 40'erne & 50'erne*, København: Politikkens Forlag, 1993.
- Blytgen-Petersen, Emil: ”De Frie Danskes Virksomhed i Udlandet”. I *Frit Danmarks Hvidbog*, bd. II, København: Thaning og Appels Forlag, 1946, 111-178.
- Blytgen-Petersen, Emil: ”Det Danske Raad i London”. I Vilhelm La Cours (red.): *Danmark under Besættelsen*, bd. III, København: Westermanns Forlag, 1946, 539-594.

- Blytgen-Petersen, Emil: *Frie Danske i London 1940-45*. Odense: Nyt Nordisk Forlag, 1977.
- Bryld, Claus og Anette Warring: *Besættelsestiden som kollektiv erindring. Historie- og traditionsforvaltning af krig og besættelse 1956-1997*. København: Roskilde Universitetsforlag, 1998.
- Bundgård Christensen, Claus, Joachim Lund, Niels Wium Olesen og Jakob Sørensen: *Danmark besat – krig og hverdag 1940-45*. København: Informations Forlag, 2005.
- Conway, Martin og José Gotovitch: "Introduction". I Martin Conway og José Gotovitch (red.): *Europe in Exile. European Exile Communities in Britain*, Herndon: Berghahn Books, 2001, 1-7.
- Cull, Nicholas J.: "Public Diplomacy". I Nicholas J. Cull, David Culvert og David Welch (red.): *Propaganda and Mass Persuasion. A Historical Encyclopedia, 1500-Present*, Sant Barbara: ABC-Clío, 2003, 327-328.
- "Denmark Fights for Freedom" (1944). Danmark på Film. <https://www.danmarkpafilm.dk/film/denmark-fights-freedom> (20.2.2024).
- Esmann Jensen, Frank: *Da fornuften sejrede. Det britiske udenrigsministeriums politik overfor Danmark under 2. verdenskrig*, Haderslev: Fremad, 1972.
- Frit Danmark. Med Storbritannien for Danmarks Frihed*. Samlet udgivelse, bd. II. Juli 1942 – Juli 1945.
- Geaney, Kathleen Brenda og Vit Smetana (red.): *Exile in London. The Experience of Czechoslovakia and the Other Occupied Nations, 1939-1945*, Prag: Karolinum Press, 2018.
- Gienow-Hecht, Jessica C.E.: "Nation Branding: A Useful Category in International History", *Diplomacy and statecraft*, 30 (4), 2019, 755-779, doi: <https://doi.org/10.1080/09592296.2019.1671000>.
- Gienow-Hecht, Jessica C.E.: "What Are We Searching For? Culture, Diplomacy, Agents and the State". I Jessica C. E. Gienow-Hecht og Mark C. Donfried (red.): *Searching for a Cultural Diplomacy*, Berghahn Press, 2010, 3-12.
- Gram-Skjoldager, Karen: "De sendte en dame – Gabriele Rohde i London 1940-45". I Louise Nyholm Kallestrup, Jesper Majbom Madsen og Klaus Petersen (red.): *Krig, rom og cola. Festskrift til Nils Arne Sørensen*, Odense: Syddansk Universitetsforlag, 2021, 87-103.
- Gram-Skjoldager: "Strategisk selskabelighed: En diplomatisk indflydelsesstrategi i London 1940-45", *Æra – mød historien!*, 3 (2), 2023, 104-122.
- Gudme, Sten: *Denmark: Hitler's "Model Protectorate"*. London: Victor Gollancz Ltd, 1942.
- Gudme, Sten: "De danske i England". I Johannes Brøndsted og Knud Gedde (red.): *De fem lange Aar. Danmark under Besættelsen 1940-45*, bd. III, København: Nordisk Forlag, 1947, 1457-75.
- Gudme, Sten: "The Danes in England". I Børge Outze (red.): *Denmark during the German Occupation*, København/London/Chicago: The Scandinavian Publishing Company, 1946, 81-92.

- Harrison, Erica: "Anything that is dear to their hearts': Czechoslovak History and Culture in the London Broadcasts, 1939-1945". I Kathleen Brenda Geaney og Vít Smetana (red.): *Exile in London: The Experience of Czechoslovakia and the Other Occupied Nations, 1939-1945*, Prag: Karolinum Press, 2018, 218-226.
- Hong, Nathaniel: "From Helpless Victim to Heroic Mass Resistance. The Evolution of Newspaper Coverage of Denmark in the New York Times during German Occupation, 1940-1945," *Historisk Tidsskrift*, 112 (2), 2012, 512-537.
- Hurn, Brian J. og Barry Tomalin: *Cross-Cultural Communication. Theory and Practice*. London: Palgrave Macmillan.
- Jakubec, Pavol: "London 1940-1945, a Europe in miniature?: the case of Norwegian, Polish and Czechoslovak exiles", *Debater a Europa*, 13, 2015, 91-106, doi: https://doi.org/10.14195/1647-6336_13_6.
- Jakubec, Pavol: "Together and Alone in Allied London: Czechoslovak, Norwegian and Polish Governments-in-Exile, 1940-1945", *International History Review*, 42 (3), 2019, 465-484, doi: <https://doi.org/10.1080/07075332.2019.1600156>.
- Jakubec, Pavol: "Norwegian Internationalism and World War II Exile Diplomacy in Print", *Diplomatica*, 5, 2023, 282-300, doi: <https://doi.org/10.1163/25891774-bja10105>.
- Jespersen, Knud J. V.: *Med hjælp fra England. Special Operations Executive og den danske modstandskamp 1940-1945. II: Den væbnede kamp 1943-1945*. Odense: Odense Universitetsforlag, 2000.
- Kirchhoff, Hans: "Den store myte om det danske folk i kamp. Om besættelsen i dansk kollektiverindring". I Henrik Dethlefsen og Henrik Lundbak (red.): *Fra mellemkrigstid til efterkrigstid. Festskrift til Hans Kirchhoff og Henrik S. Nissen på 65-årsdagen oktober 1998*, København: Museum Tusulanums Forlag, 1998, 397-423.
- Kirchhoff, Hans: *Samarbejde og Modstand under Besættelsen. En politisk historie*. Odense: Syddansk Universitetsforlag, 2004.
- Kjeldbæk, Esben, Henrik Lundbak og Peter Birkelund (red.): *Frihedsmuseet*. København: Frihedsmuseets Venners Forlags Fond, 1996.
- Lidegaard, Bo: *Dansk udenrigspolitisk historie. Overleveren 1914-1945*. København: Gyldendal, 2003.
- Lidegaard, Bo: *Kampen om Danmark 1933-45*. København: Gyldendal, 2005.
- Lundbak, Henrik: "Frihedsmuseet i sin kontekst." I Sofie Lene Bak, Thorsten Borring Olesen, Lene Eklund-Jürgensen, Erland Kolding Nielsen, Henrik Lundtofte, Rasmus Mariager og Jakob K. Meile (red.): "Kildekunst": *Historiske & kulturhistoriske studier. Festskrift til John T. Lauridsen, bd. 1*, København: Det Kgl. Bibliotek, 2016, 593-639.
- Mariager, Rasmus: "Blytgen-Petersen, Emil". I Hans Kirchhoff, John T. Lauridsen og Aage Trommer (red.): *Hvem var Hvem 1940-1945*, København: Gads Forlag, 2005, 38-39.
- Mariager, Rasmus: "Gudme, Sten de Hemmer". Hans Kirchhoff, John T. Lauridsen og

- Aage Trommer (red.): *Hvem var Hvem 1940-1945*, København: Gads Forlag, 2005, 121-122.
- Mariager, Rasmus: "Terkelsen, Terkel M." I Hans Kirchhoff, John T. Lauridsen og Aage Trommer (red.): *Hvem var Hvem 1940-1945*, København: Gads Forlag, 2005, 358.
- Merrell, Brandon: "Denmark, 1940-45. Armed Resistance and Agency Slippage in Germany's Model Protectorate". I Eli Berman og David A. Lake (red.): *Proxy Wars. Suppressing Violence through Local Agents*, New York: Cornell University Press, 2019, 53-79.
- Mordhorst, Mads: "Nation-branding og nationalstaten", *Den Jyske Historiker*, 126, 2010, 16-39.
- Mordhorst, Mads og Uffe Østergaard: "Indledning: Nation-branding – en humanistisk disciplin? ", *Den Jyske Historiker*, 126, 2010, 5-15.
- Næsselund-Hansen, Gunnar: *Danmarks Ansigt: Nyhedstjenesten i den frie Verden under Besættelsen*, København: Nyt Nordisk Forlag, 1946.
- Poulsen, Henning: *Besættelsesårene 1940-1945*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, 2005.
- Seidenfaden, Emil Eiby: "Gentlemen of the press? Danske journalister i britisk eksil 1940-1945", *Historisk Tidsskrift*, 122 (1), 2022, 87-121.
- Seidenfaden, Emil Eiby: "Mobilized for Propaganda: Danish Journalists in British Exile, 1940-1945." I Fredrik Norén, Emil Stjernholm og C. Claire Thomsen (red.): *Nordic Media Histories of Propaganda and Persuasion*, Palgrave Macmillan Cham, 2023, 141-158, <https://doi.org/10.1007/978-3-031-05171-5>.
- Seidenfaden, Erik: Gunnar R. Næsselund. Lex.dk https://biografiskeleksikon.lex.dk/Gunnar_R._N%C3%A6sselund (1.8.2024).
- Sørensen, Jakob: *For Danmarks Ære. Danskere i allieret krigstjeneste 1939-1945*. København: Informations Forlag, 2011.
- Taylor, Philip M.: *Munitions of the Mind. A History of Propaganda from the Ancient World to the Present Era*, Manchester og New York: Manchester University Press, 1995.
- Terkelsen, Terkel M.: *Denmark – Fight Follows Surrender*. London: The Free Danish Publishing Co, 1941.
- Terkelsen, Terkel M.: *Særmelding fra London. Propaganda i England under Anden Verdenskrig*, København: Berlingske Forlag, 1971.
- The Danish Council. Information Office: *Facts about Denmark*. London: The Free Danish Publishing Co., 1944.
- Vasanthakumar, Ashwini: "Exile Political Representation", *Journal of Political Philosophy*, 24 (3), 2016, 277-296, doi: <https://doi.org/10.1111/jopp.12083>.
- Viktorian, Carolin, Jessica C. E. Gienow-Hecht, Annika Estner og Marcel K. Will: "Introduction: Beyond Marketing and Diplomacy: Exploring the Historical Origins of Nation Branding". I Carolin Viktorian, Jessica C. E. Gienow-Hecht, Annika Estner og Marcel K. Will (red.): *Nation Branding in Modern History*, New York/Oxford: Berghahn Books, 2018, 1-26.

Welch, David: "Cultural Propaganda". I Nicholas J. Cull, David Culvert og David Welch (red.): *Propaganda and Mass Persuasion. A Historical Encyclopedia, 1500-Present*, Sant Barbara: ABC-Clio, 2003, 101-102.

MARIE BEUKEL BAK
PH.D.-STUDERENDE
INSTITUT FOR KULTUR OG SAMFUND
AARHUS UNIVERSITET
MBB@CAS.AU.DK

ABSTRACT

Nation Branding and The Little Mermaid. The Narrative of National Resistance in the Exhibition "Fighting Denmark" by The Danish Council in London, 1944

During the Second World War, London hosted several exile movements, including the Danish Council, each campaigning for their own nation and goals. In November 1944, the Danish Council organised the exhibition "Fighting Denmark" to showcase the Danish resistance. The aim of the exhibition was twofold: to achieve Allied recognition for the Danish effort and to highlight the Council's work. The exhibition presented the Danish resistance as a united force that rose against the Nazi occupation, with resistance taking various forms, ranging from active sabotage to passive resistance. The exhibition was organised thematically, with a particular emphasis on the last year and a half of the occupation, highlighting events such as the August Uprising in 1943 and the Peoples' Strike in 1944. Thus, the narrative of the exhibition was part of the Danish myth of the occupation, deeply ingrained in the collective memory of the war years. Here, the narrative was presented to the Allies in order to portray the democratic and proud Danes united in the heroic rise against the Nazi occupation.